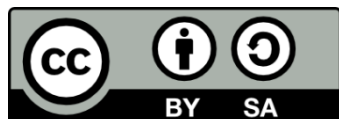

Διοικητικό Οικονομικό Δίκαιο

Κρατικές ενισχύσεις

Ευγ. Β. Πρεβεδούρου

Τμήμα Νομικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εισαγωγή στην προβληματική

Επιστροφή κρατικών ενισχύσεων: Εισαγωγικά

- Ο θεσμός διέπεται εξ ολοκλήρου από το ενωσιακό δίκαιο
- Διαφοροποίηση κρατικών και κοινοτικών ενισχύσεων
- Στόχος της ΕΕ: διαμόρφωση ανταγωνιστικής αλλά και κοινωνικής αγοράς. Ανταγωνιστική αγορά σημαίνει οικονομία της αγοράς (συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού).
- Έννοια κρατικών ενισχύσεων: η παροχή οικονομικού πλεονεκτήματος σε μια επιχείρηση. Τεχνητή διαταραχή στην ισορροπία της αγοράς.
- Κανόνας κοινοτικού δικαίου: ασυμβίβαστο κρατικών ενισχύσεων προς την κοινή αγορά. Διαμόρφωση ελεγκτικού μηχανισμού. Κατ' εξαίρεση, κάποιες ενισχύσεις με μικρές παρενέργειες στον ανταγωνισμό (ενισχύσεις de minimis) επιτρέπονται.
- Η Επιτροπή έχει αποκλειστική αρμοδιότητα ελέγχου της συμβατότητας ενισχύσεων προς την κοινή αγορά. Δεν υπάρχει αντίστοιχη αρμοδιότητα εθνικών κρατών μελών.
- Τα Δικαστήρια της Ένωσης έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα ελέγχου των σχετικών πράξεων της Επιτροπής. Αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων δεν παράγουν δεδικασμένο.

Η έννοια της κρατικής ενίσχυσης

- Δύο στοιχεία εξετάζονται: η συμβατότητα (ουσιαστικές προϋποθέσεις) της ενίσχυσης και η νομιμότητα (τυπικές προϋποθέσεις) της ενίσχυσης.
- Έννοια κρατικής ενίσχυσης (ά. 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ): οι παρακάτω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά και ερμηνεύονται διασταλτικά, πράγμα που συνηγορεί υπέρ της υποχρέωσης των κρατών μελών να κοινοποιούν στην Επιτροπή τα σχετικά μέτρα
 - 1) Προνομιακή μεταχείριση επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής
 - 2) Χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος
 - 3) Κρατική χρηματοδότηση
 - 4) Πιθανότητα νόθευσης ανταγωνισμού και διατάραξης ενδοκοινοτικού εμπορίου

1) Προνομιακή μεταχείριση επιχειρήσεων ή κλάδων παραγωγής

- Υπάρχει όταν επιχείρηση τίθεται σε ευνοϊκότερη θέση σε σχέση με τους ανταγωνιστές της
 - Πρέπει να ευνοούνται επιλεκτικά επιχειρήσεις/κλάδοι παραγωγής ενώ αποκλείονται οι ανταγωνιστές
 - Για την κατάφαση της συνδρομής αυτής της προϋπόθεσης απαιτείται μία συγκριτική εξέταση
 - Μορφές προνομιακής μεταχείρισης και παραδείγματα
 - Η νομική φύση των επιχειρήσεων/κλάδων παραγωγής και οι δημόσιοι φορείς ως αποδέκτες κρατικής ενίσχυσης

2) Χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος- 3) Κρατική χρηματοδότηση

- Έννοια οικονομικού πλεονεκτήματος: οικονομικό όφελος που δίδεται στην επιχείρηση είτε δωρεάν είτε σε τιμή κατώτερη της αγοραίας. Υπό φυσιολογικές συνθήκες το πλεονέκτημα που παρέχεται θα βάρυνε τον προϋπολογισμό του δικαιούχου ενώ τώρα συνεπάγεται ελάφρυνση.
- Για την κατάφαση της συνδρομής αυτής της προϋπόθεσης αξιοποιείται το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή. Έννοια.
- Περιπτωσιολογία.
- Έννοια κρατικής χρηματοδότησης

4) Πιθανότητα νόθευσης ανταγωνισμού και διατάραξης ενδοκοινοτικού εμπορίου

- Μας ενδιαφέρει το διασυνοριακό στοιχείο
- Οι όροι ερμηνεύονται διασταλτικά
- Μέτρα που έχουν επίδραση στον ανταγωνισμό και, συνεπώς, στο ενδοκοινοτικό εμπόριο

Κρατικά μέτρα που δεν επηρεάζουν τον ανταγωνισμό ή το ενδοκοινοτικό εμπόριο και εξαιρέσεις

- Έργα υποδομής
- Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis)
- Ά. 107 παρ. 2 και 3 ΣΛΕΕ: Οι εξαιρέσεις δεν ενεργοποιούνται αυθόρμητα και με βάση τη δράση των κρατικών φορέων. Πρέπει να υπάρξει, και σε αυτήν την περίπτωση, απόφαση (θετική) της Επιτροπής ακόμη και αν το μέτρο υπάγεται προδήλως σε κάποια από τις εξαιρέσεις των παρ. 2 ή 3.
- Περιπτωσιολογία
- Εξειδίκευση των εννοιών της παρ. 3 από την Επιτροπή (διαθέτει διακριτική ευχέρεια για την εξειδίκευση των αόριστων εννοιών σε αντίθεση με την παρ. 2)
- Η ειδική (ευνοϊκότερη) αντιμετώπιση των ενισχύσεων στις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ά. 106 ΣΛΕΕ).
- Προϋποθέσεις της νομολογίας του ΔΕΕ έτσι ώστε κρατικό μέτρο να μην υπάγεται στο ά. 107:
 - 1) Η δικαιούχος επιχείρηση να είναι πράγματι επιφορτισμένη με την υποχρέωση παροχής δημόσιας υπηρεσίας
 - 2) Πρέπει να έχουν προσδιοριστεί σαφώς οι παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση που παρέχει το κρατικό μέτρο.
 - 3) Η αντιστάθμιση αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη των δαπανών που πραγματοποιεί η επιχείρηση για την εκπλήρωση της αποστολής της (συμπεριλαμβανομένου ευλόγου κέρδους)
 - 4) Για τον υπολογισμό του αντισταθμίσιματος και του κόστους, υπολογίζονται οι δαπάνες στις οποίες θα προέβαινε επιχείρηση με χρηστή διαχείριση προκειμένου να εκπληρώσει τις ως άνω υποχρεώσεις.

Διαδικασία ελέγχου ενισχύσεων

- Ά. 108 ΣΛΕΕ
- Διαρκής εξέταση: το ότι μία ενίσχυση εγκρίθηκε μία φορά δεν σημαίνει ότι θα εγκρίνεται διαρκώς
- Προκαταρκτική εξέταση: κάθε μέτρο που λαμβάνει κράτος κοινοποιείται στην Επιτροπή (αν δεν κοινοποιηθεί το μέτρο είναι παράνομο σε κάθε περίπτωση), η οποία πρέπει εντός δύο μηνών να αποφασίσει α) είτε ότι το εξεταζόμενο μέτρο δεν αποτελεί ενίσχυση (οπότε το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί) β) είτε ότι το εξεταζόμενο μέτρο αποτελεί ενίσχυση, η οποία είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά (υπό όρους) (οπότε το μέτρο εγκρίνεται με αναφορά της εξαίρεσης στην οποία υπάγεται) γ) είτε ότι το μέτρο είναι ενίσχυση αλλά πρέπει να επιβληθεί στην ενδεδειγμένη διαδικασία έρευνας.
- Η περίπτωση της σιωπηρής θετικής έγκρισης
- Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της επίσημης έρευνας (εντός 18 μηνών)
- Μετά την πάροδο των 18 μηνών, η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει αποφάσεις αντίστοιχες με τις ανωτέρω.
- Έννομη προστασία κρατών μελών κατά των αποφάσεων της Επιτροπής
- Ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων (στο πλαίσιο της διαδικαστικής και δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών)

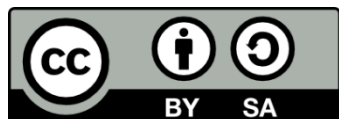

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Β. Τσιγαρίδας>

Θεσσαλονίκη, <26.05.2015>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ